ОГЛЯД БОРОТЬБИ ПРОФСОЮЗІВ В ЕСТОНІЇ.

Боротьба професійних союзів в Естонії так тісно переплетена зі всею клясовою боротьбою естонських робітників, що було-б зовсім не справедливо говорити про професійну боротьбу в загально-принятому змислі сего слова. Один тільки ревальський союз друкарів і декотрі юрєвські союзи трималися лінії професіонізму.

Відродившись в листопаді 1918 в обставинах розвалу німецької окупаційної власти і наближаючої ся клясової війни, професійні союзи зістали загнані в стан нової летаргії білим терором, девятий вал котрого пролетів над Естонією в січни і лютім 1919 року слідом за відступом червоних. В марті воєнна диктатура "естонської" буржуазії докінчувала демократію, і в цвітни на пролетарських кістках повстала учреділка (установчі збори). Меншевики і трудовики (есери), занявші в сім богоугоднім заведеню 71 крісел із 120, двигнули в маю свої війська на червоний Петроград, на Псков і на Совітську Латвію. Збудувавши ешафот в неросійських губерніях, сі "соціялістичні" партії почали загравати з пролетаріятом своєї губерніяльної републики. Було дано, після слів самих її авторів, щось похоже на амнестію. Але відчувши деяке полекшене терору, робітнича кляса сейчас-же обернула куцу демократичну свободу в орудіє своєї боротьби проти буржуазії.

Першим актом правительства меншевиків і трудовиків було арештоване президії центрального совіту ревальських профсоюзів і опубліковане завідомо ложного оскарження, будьто президія підкуплена "зовнішним ворогом" за 4 міліони рублів. Се арештоване і провокація викликала економічний страйк. Ревальські фабрики і заводи застрайкували, домагаючись освободженя арештованих 15. мая 126 делеґатів ревальських профсоюзів і проголосили бойкот на орґан меншевиків "Соціялдемократ". — Бойкот "Соціялдемократа" став леґальною формою аґітації проти соціялзрадників. Сей бойкот зістав потверджений опісля всіма ревальськими профсоюзами, центральними совітами Пернова і Аренсбурґа і понизив тіраж сеї ґазети о 66 процент.

Арештованя в маю показали робітникам наочно, що руководство економічним страйком із леґального центра не можливе. Се було взяте на увагу, і дуже впертий жовтневий страйк вже з самого початку йшов під проводом підпольного комітету.

Згадане делеґатське зібране установило також основи дальшої тактики профсоюзів. Було постановлено, що профсоюзи не вступлять ні в жадні переговори з міністерством праці, поки не будуть освободжені арештовані члени центрального совіту і що профсоюзи будуть всіми силами бороти ся проти спроби обернути центральний совіт в слухняну комісію при міністерстві праці. Хотяй арештовані були в невдовзі і освободжені, але завдяки постійним повторним арештованям і иншим репресіям, аж до самої весни 1920 року ревальські профсоюзи в ніякі переговори з соціял-демократичним міністерством праці не вступали, ограничуючись лише листовним ультимативним донесенем нових тарифних постанов сим чесним маклерам. Правильність сеї тактики зістала потверджена в червни м. р., коли довгі переговори привели до таких самих результатів, які здобувались і без переговорів — побільшене державою і товариством фабрикантів платні виносить 25—40 процент домаганя центральної ради профсоюзів. Хазяйський мінімум заробітної платні тепер 34—60 марок, тоді як мінімальне домаганє профсоюзів 153 марок. Таке було відношене і минувшого року. Ми не хочемо сим сказати, будьто невходжене в переговори зроблено з тактичного прінціпу.

Червень і липень 1919 року були цілим зачарованим кругом економіки і політики. Кождий економічний страйк відбував ся з арештованями, арештованя не викликали страйків протесту. Тому і органови естонського центрального совіту профсоюзів "Too Гаал" ("Голос Труда") не прийшло ся вести теоретичної полеміки з меншевиками про задачі профсоюзів, а ідейно руководити політичною боротьбою профсоюзів проти правительства соціял-зрадників.

Центральний совіт став більмом в оці у всіх білоґвардійських демократів. Вони ненавиділи його як центр послідовної і революційної клясової боротьби і відчували, що в ній таїть ся суперник учреділки. Меншевики крім того точили проти центрального совіту ножі ізза чисто партійних рахунків, бо буржуазія цінить їх о стільки, о скільки їм вдаєть ся обдурувати робітничі маси. Навіть створений меншевиками супроти центрального совіту в липні союз зелізничників починає висмикатись з рук сих аґентів буржуазії. В липні закінчуєть ся і розпад меншевицьких орґанізацій на фабриках і заводах Ревалю, створених в страшні дні пановання білого терору. Міська робітнича кляса в серпню вже отверто відвертаєть ся від партії аґентів буржуазії.

Се виявилось на конґресі профсоюзів в Естонії 30. і 31. серпня 1919 року. В числі 412 делеґатів, меншевиків був незначний турток з 30 осіб. Меншевицькі міністри пустили в рух весь державний апарат, щоби заволодіти конґресом. За 2 місяці до конґресу зістав закритий орґан профсоюзів "Too Гаал". Спроби відновити його під иншою назвою розбились об тайну заборону соціял-демократичного міністра внутрішних справ друкарням друкувати орґан профсоюзів. Есерівський орґан зістав закритий за кілька тижнів до конґресу.

Конґрес відразу став великою демонстрацією проти соціял-патріотів. При вшанованю памяти жертвам білого терору повстанем з місць, встали і меншевики. — Кати вшановують память своїх невинних жертв. Проч катів пролетаріяту! Проч соціял-зрадників! — бурею залунало з уст девять десятих конґресу. Перший день сего історичного конґресу відповідно закінчив ся резолюцією, в заключеній части котрої меншевикам було показано на двери:

"Конґрес пятнує і ставить до ганебного стовпа перед лицем всеї естонської робітничої кляси і всесвітного пролетаріяту соціялістів ренеґатів — естонських соціял-демократів, котрі продали ліпші ідеали пролетаріяту за міністерські портфелі, стаючи таким робом підручними буржуазії і зрадниками пролетаріяту. Естонські соціялдемократи помагали всіма опособами насилувати центральний совіт профсоюзів і його орґан і ніколи не протестували, коли естонський пролетаріят стогнав під гнетом, як за царських часів. Навіть більше, вони самі домагались уживаня еще більш тяжких і суворих репресій. Тому вони виключені з одного фронту пролетаріяту. Конґрес сим висловлює про них своє послідне слово і признає їх непрошеними гостями на сей конґрес пролетаріяту".

Вислухавши сей осуд меншевики опустили конґрес і сказали конґресови своє послідне слово — в Ізборську.

Резолюція конґресу про задачі профсоюзів має основне значінє для всеї епохи боротьби естонської робітничої кляси за повалене диктатури буржуазії:

— "Профсоюзи повинні стати революційними орґанізаціями робітників, котрі повинні виховувати серед робітників свідомість неминучости соціялістичного перевороту. Профсоюзи повинні бути провідничими орґанізаціями, як економічної, так і політичної боротьби робітників.

— Плятформою своєї дальшої політики профсоюзи беруть постановленя III. Інтернаціоналу.

— Профсоюзи становлять своєю задачею боротись всіма средствами проти стремлінь соціял-зрадників, пояснюючи робітничим масам їх шкідливість."

Сі цітати вповні достаточні для нарису позиції профсоюзів. Соціял-кат міністер внутрішних справ Геллат опісля ложно заявив, будьто іменно ся резолюція послужила причиною розігнаня конґресу. Ся резолюція зістала ухвалена рано, конґрес-же розігнано о півночи, коли зістала принята резолюція, викривша дійсність війни естонської буржуазії з Совітською Росією і яка домагалась негайного мира.

Зі співом Інтернаціоналу і з окликами: проч соціял-демократичних катів! — делеґати опустили салю засідань під фізичним примусом вдерших ся білоґвардійських жовнірів. Тут-же зістали арештовані весь склад вибраного зїздом естонського центрального совіту профсоюзів і президія конґресу. В той час відбували ся арештованя в місті і до рана 102 пролетарів зістали відіслані в дорогу до — Ізборську.

(Кінець буде.)

ПОСТАТІ ДЕЛЄҐАТІВ.

Особи і малюнок.

Я у Великому Театрі, на засіданю VIII. Зїзду Совітів. Засіданє еще не отвораєть ся, і я, разом з иншими, з жадобою оглядаю лиця все прибуваючих делеґатів. Як їх много, безконечно много. Які вони однаково прості, сухі і строгі, і які вони ріжноманітні, які дивно ріжноманітні. Се-ж нові лиця, зовсім нові. Ми еще до них не приглянулись, ми еще їх не бачили, не зрозуміли. Нові зморщки на сих лицях, висічених з нової людської сталі, нові зморщки на чолах і щеках у молодих: чи сі складинки і зморщки не від послідних 3-ох літ нечуваної титаничної боротьби? А огоньки в очах, сі маленькі, бистрі і ясні, як сонечний луч ранком, огоньки, — звідки вони? Се діти старої і нової землі, так, се незамітно великі люди героїчної епохи, се все борці, борці і борці.

Чим більше я приглядаю ся до сих дійсно нових людий, делеґатів Зїзду, — тим більше бажанє, тим більша дрож охоп лює мене змалювати їх на полотні.

Я слїджу за сидячим рядом зі мною в кріслї журналістом — артистом, котрий з любовю, тримтячи накреслює олівцем лінії лиць делеґатів, і думаю: "Де-ж наші письменники, де артисти, фелетоністи, новелісти, романісти? Де вони всї?" Вчера я читав парижські "Последніе Новости", берлінський "Руль": там всї знакомі петербуржські літературні імена. І якою тоскою і скукою віє від сих ґазет і від самих імен. А тут, в довгих великих рядах Великого Театру, де люба постать просить ся увіковічити, тут, де непочате і невичерпане жерело: натхненя красоти і сили, — тут, незамітний артист в углу, безсильний, накреслює припадкові лінії і очи його блищать маленьким дивним огнем.

Еще один майстер.

Перервав мої думки доклад інжінера Крижановського про електрофікацію Росії. Я дивлю ся на худоватого, високого інжінера з трохи косо поглядаючими великими очима. Ся велика робітничо-селянська авдиторія, сї тисячі нових очий, впивших ся в него, очевидно, вливають в него нові сили і промова його стає все більше інтересною і яркою. Він не артист: він інжінер, матиматик, чоловік цифр, всїх трох вимірів. І опираючись на факти і можливости, він рисує картину електрофікації величезної, незмірної країни, яка таїть в собі нечувані богацтва.

— Сї богацтва можуть втроє виживити і обігріти цілий світ.

Авдиторія слухає з напруженою увагою: як се все нове, прекрасне і як се можливе і потрібне.

— Щоби видобути звичайним способом потрібний вугіль з Донецького басейну, потрібно три міліони робітників, нечувану фізичну силу, котру, єсли би навіть се було мислимо, не можна віддати на сю каторжну працю, як назвав т. Ленін.

А ось, єсли ми зуміємо використати торфяні болота і побідити і пустити електричні филї величезної сили туди, де вони потрібні, — сї міліярди пудів вугля, лежачі мертвими в землї, можуть обіднілу темну країну перетворити в найбільше жерело світла, краси і сили.

— І замість трох міліонів робітників при такій електрофікації вистарчить сто тисяч людий.

— Економія двох міліонів де вятьсот тисяч людської сили, помножених на час, — та-ж се велика проста казка.

— І ся казка може і повинна стати дійсністю: вам лише треба захотіти.

Я довго дивлюсь на того інжінера: та-ж се инший, зовсім не той інжінер, не той професор, вчений, котрого ми знали попередно. Він в звичайній сорочці, в високих чоботах, він став робітником, став майстром.

— Так, він став майстром нової величезної майстерні. І імя сеї майстерні "Велика Пролетарська Росія".

Мертва билинка чи творець.

Ось робітник Н. сидить в семім ряді з правого боку. Я його пізнаю. На початку революції він з фабрики пішов на партійну роботу, потім перейшов на професіональну. Закричали з голоду — він кинув ся на продовольчі заготовленя, відчулась кріза з опалом — він там. І за той час, між працею, побував на трох фронтах і був раз ранений.

— І тут треба і там не можна не бути: Та-ж там стогнуть, — так пояснив він менї раз свої скаканя. І чоловік, що колись ліниво і нахмурено стоявший коло станка, став коло величезної державної машини. Він не знає, як до неї підійти, він оглядає її зі всїх сторін, порухує, пробує: адже, він завсїгди був внутрі тої машини, наче мертва билинка. Десятки літ стояв около маленького станка і хтось ним крутив, двигаючи і перетворивши його величезну силу в перероблену пару, викидував геть.

І от він на зовні, він під великим сонцем, він на голій землї, закиданій смітєм, трісками і загрязнені, умерші в крови століття. Як йому наново згноїти і зорати сю землю, як збудувати новий будинок мира, як положити перші, найтяжчі, найбільш нерухомі камінї. Як? І хто навчить? Не міщани-ж, котрі жалують за старим коритом, і не ті, що ховають ся в норах і камінях, боячись громовиці і бури, боячись великого, дивного огню, котрий горить і ніколи не згорить.

Втретім ряді з лївого боку.

А ось, в третім ряді з лївого боку, я пізнаю складача П. Я познакомив ся з ним в однім з міст Самарської ґубернії. Він там виріс в грязній пивниці, в сїмї коваля. Його батька, великого, напів зігненого, неграмотного селянина, полишившого село на завсїгди, як розказував менї син, якось дивно вражали друковані букви.

—Як се вони складають ся круглими і острими лініями і углами на папері, і як се дивно люди їх читають і передають, так як живу бесїду. Йому здавалось, що папір як будьто оживає. І він раз сказав до сина:

— Петре, йди в "друкарню". Він носив великі звязки паперу, виливав помиї і між штовханами навчив ся читати і скоро став складачем. Високий, худий, жовтий від друкарського пороху, він зберіг в собі, наче невитрачене полуміне, батьківське здивованє перед книжкою і почав потихенько в свобідний час учити ся. Се було так тяжко: без руководства, без учителїв і без пляну. І так, напомацки, у вишукуваню він набрів на заборонену підпольну ґазету, на брошуру про будучу свобідну працю, і темне житє його освітилось радісним світлом. До революції він два рази сидів в тюрмі і там, в довгі, тяжкі, свобідні від каторжної праці дні, серед товаришів він многому навчив ся, чого зазкав і передумав.

Ся коротка, проста біоґрафія його, одна з многих, відома всім в його невеликім рідним місті, де я в 1918 році застав його предсїдателем Совіта робітничих і селянських депутатів. Підчас наступу Колчака він був комісаром полка, підбадьорюючи невеличкий геройський відділ і за се підчас відступу поплатив ся житєм свого батька і матери, котрі одної ночи зістали розстрілені білими. За що? За те, будьто, вони ховають і не хочуть видати сина. Убійство його великого, напів похиленого батька і маленької слабої матери прачки, яка два роки кождий день дрожачими руками носила йому обід в тюрму, се убійство тільки підчеркнуло в його душі страшною кровавою чертою неминучість нечуваної боротьби, в котру він кинув ся, і на його чистім, сіроматовім чолї лягли тільки дві нові маленькі темно рожеві лінії....

За сї три роки П. перемінив, зазнав много шляхів. Не буває визначного зїзду, на котрім його вузька, довга, худа і наче жовта від друкарської пилї постать не появилась-би, і його горді, пізнавші мудрість поражок і побід уста не сказали-б свого розумного, потрібного власного слова.

А тут, в Великм Театрі, на VIII. Зїздї Совітів, де зібралось дуже много борців з великої армії хоробрих безумців, будівничих нової Росії, в тій салї складач П. — тільки звичайний делеґат, котрий сидить:

— в третім ряді з лївого боку, четверте місце.

Єсли пройдете мимо, запамя тайте. І єсли пережие хоч один з вас через 50 літ, нехай він розкаже внукам про складача П., котрий боров ся, жив і понад сили творив в великі роки російської пролетарської революції.

А. Альперович.

("Известия".)

Укр. Комуністи у Відни Проти "Нової Доби".

Від "Української Секції Комуністичної Партії в Австрії" у Відни ми отримали слїдуючу резолюцію з просьбою о поміщене її на сторінках "Укр. Роб. Вістий":

Резолюція.

Обміркувавши останні політичні виступи "Н. Доби", та зважаючи на торічну постанову про признанє її коли не своїм орґанізаційно, то комуністично спорідненим орґаном, і виходячи зі свого становища, як орґанізації приналежної до III. Інтернаціоналу У.С. К.П. в А. прийшла до ось таких висновків:

Почавши від 34. числа і не перестаючи називатись комуністичною ґазетою, "Нова Доба" стала виступати з остро ворожою опозицією проти радянського правительства Росії та України.

Приймаючи на око всї умови вступу до Комуністичного Інтернаціоналу, вона в той час почала в цілій низці статий щораз то острійше накидатись на комуністичну політику в Росії і на Україні і на самий III. Інтернаціонал і зрештою скотилась до друковоня статий провокаційного характеру.

Замісць зміцненя революційного настрою серед українських пролетарських мас за кордоном, як се повинна-б була робити всяка часопись, яка носить комуністичну назву, "Нова Доба" пішла шляхом звичайного роздмухуваня расової ворожнечі, а замісць пропаґанди міжнародної пролетарської солідарности — вона зійшла на гасла "єдиного українського революційного фронту".

Найяскравійшими проявами сього шкідливого для справи визволеня світового пролетаріяту напряму служать ось такі статї: "Поворот Винниченка" (ч. 34), "Еманація від Еманації" (ч. 44), "Заява милих берлінців" (ч. 46), "Запитаня, Конґрес І.С.П." (ч. 48), "Політичне шулерство" (ч. 51), "Завданя моменту, з приводу арешту членів Ц.К.У.П.С.Р." (ч. 52).

Приймаючи на увагу всї вище наведені міркованя У.С.К.П. в А. ухвалює вважати "Н. Д." орґаном українського націонал-большевизму, який, одягаючи в комуністичну фразу звичайну націоналістичну психольоґію, мусить кінець кінцем, як і всякий націонал-большевизм, допровадити своїх послідовників до націоналістичного дрібно-буржуазного табору і відірвати їх від пролетарських мас.

У.С. далї стверджує, що се відріжнене "Нової Доби" від робітництва і наближене її до контрреволюційного міщанства щораз-то більше виявляєть ся в ряді статий, які так надають ся своїм змістом для боротьби з Російською і Українською Революцією, що буржуазна преса їх раз-по-раз передруковує на своїх сторінках, але які одночасно так суперечать комуністичній тактиці, що розбивають єдність пролетарського фронту і дезорґанізують українські робітничі маси.

Констатуючи факт, що У. С. вже перестала поширювати "Н. Д." серед українського робітництва, отсією резолюцією У. С. К. П. в А. постановляє:

1) "Нову Добу" комуністичним орґаном не вважати.

2) Свою ухвалу від літа 1920 року про поширюванє її скасувати.

3) Політичних співробітників її, як людий ворожих Комуністичному Інтернаціоналові, зі своєї орґанізації виключити.

Комуна "Дніпровець".

(Лист Ол. Костенка, члена комуни.)

В околиці Стародубська, Гомельської ґубернії, находить ся комуна, котра називаєть ся "Дніпровець". Ся комуна зістала зорґанізована по опущеню Німцями Гомельської ґубернії. Майже всї члени комуни є зруйнованими середними селянами. Земля, котру обробляють комунарі, давнїйше належала до великого землевласника; її є около 300 десятин під плугом і 50 десятин пасовиска, але майже вся худоба, рільничі знаряди і забудованя були цілковито обрабовані або знищені.

По двох роках тяжкої праці, члени комуни привернули зруйноване господарство до попередного стану. Найбільше бракує худоби до годованя. Тепер в комуні є парова молотілка і льокомобіль. Жнива відбувають ся тепер при помочи рільничих машин.

Сїянє відбуваєть ся виключно реґулярними машинами до сїяня. Сего року з кождої десятини було 100 пудів гарного жита. Надзвичайно зародила була пшениця. 3.000 пудів (108.000 американських фунтів) жита зібрано з 33-ох десятин. Кукурудзу сїяно перший раз.

В комуні бере участь около 117 мущин і женщин ріжного віку, окрім сего 40 мущин, членів комуни, находять ся тепер в рядах червоної армії і декотрі з них займають командуючі позиції.

Комуна дбає спеціяльно про виховане дітий. Вже є заложена спеціяльна школа для малих дітий в роді т. зв. "кіндерґартен". Більших дітий, котрі вже є в шкільнім віці, посилаєть ся до повітової школи.

Сего року рада відложила дві десятини на випробоване плодородности ріжного зерна. Се робить ся під надзором старших членів комуни.

Діти працюють на полї дуже охочо і з великим успіхом. Бараболї з діточого поля, котрі самі діти доглядали і збирали перед і по шкільних годинах, зістали обернені в "родинний фонд" для ужитку на слїдуючу весну.

Все в комуні "Дніпровець" є зсоціялїзоване. Між членами комуни процвитає велика солїдарність. Вони показують високий степень клясової свідомости. На слїдуючий рік комуна засїє 66 десятин житом тому, що жито найлучше удаєть ся. Всї будинки, що були зруйновані, зістали направлені. В короткім часї кождий член комуни буде будувати нову хату; пляни на них вже є вироблені.

Орґанізатором комуни є товариш Михайлдука. Після моєї думки, "Дніпровець" повинен одержати на весняні роботи трактор і моторовий плуг; тодї господарство в комуні буде зорґанізоване в технічний спосіб. Потім половина членів комуни буде призначена в иншу околицю, де на підставі своєї свідомости і практики в комунальній господарці заложить таку саму успішну комуну, як і "Дніпровець".

З причини надзвичайно доброго господарованя і зорґанізованя комуни, ціла Гомельська ґубернія її подивляє. Члени других комун відвідують її і дістають від неї ріжні інформації; майже кождого дня відвідує комуну около 20 селян, котрі приїзджають за інформаціями в справі закладаня комуни.

("С. Р.")

В Ст. Луїс заборонено тижневик Форда.

СТ. ЛУЇС, 19. марта. — Мартин О'Браєн, шеф поліції, наказав сьогодня арештувати кождого, хто би на улицях міста накликав до купованя тижневика "Дірборн Індепендент", який видає Генрі Форд, а який вважаєть ся орґаном антисемітської пропаґанди в сім краю.

Розпорядок не простягаєть ся на тиху продажу тижневика по стендах.

Товариші Робітники! Не забувайте про "Укр. Роб. Вісти!" Використайте кожду нагоду для оказаня їм помочи!

КУПУЙТЕ НОВІ КНИЖКИ!

в Ред. "Укр. Роб. Вістий":

Фабричні розговори про економію	25 ц.
Як повстала наша земля і який буде її кінець	25 ц.
Боги	25 ц.
Марксізм і Дарвінізм	20 ц.
Про походжене людини	15 ц.
Як фармер може дістати весь плід своєї праці	15 ц.
Розмова про фізику	15 ц.
Розвиток соціялізму від утопії до науки	15 ц.
Промова на суді Ф. Адлера	15 ц.
Двоногий	15 ц.
Добробит і инші оповіданя	10 ц.
Інквізіційні суди	12 ц.
Радянська Україна	10 ц.
Що таке радянська власть і як вона будуєть ся	10 ц.
Страйкер (образ з роб. житя в 1 дії)	10 ц.
Хто такі комуністи і чого вони хочуть	5 ц.
Національне питане	5 ц.
Базар (драма)	25 ц.

ЗАМІТКА: Хто замовить на два доляри висше вичислених книжок, той дістане даром Робітничий Календар з 1918 року. Календар хотяй старий, одначе переповнений прегарним і цікавим матеріялом, який ніколи не тратить для робітника своєї вартости. Адресуйте так:

Ukrainian Labor News

Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.